

Dü?ünme Gücü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dü?ünme Gücü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20288>

Özet

Dü?ünme Gücü Ölçe?i, **bili?sel yetenek** ve dü?ünme süreçlerinin de?erlendirilmesi amacıyla Türk kültürüne uyarlanm?? bir psikometrik ölçek çal??mas?d?r. Bu ölçek, Ahmet Kutlu taraf?ndan 1987 y?l?nda Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geli?tirilmittir. Çal??ma, orijinal bir dü?ünme gücü arac?n?n Türkiye örnekleminde kullan?labilirli?ini ve geçerlili?ini ara?t?rmay? hedefleyen bir uyarlama çal??mas? niteli?indedir.

Ölçe?in temel amac?, bireylerin **mant?ksal ak?l yürütme**, soyutlama ve muhakeme yeteneklerini standart bir yöntemle ölçmektir. Elde edilen veriler, bireylerin akademik ba?ar?lar? veya belirli görevlerdeki performanslar? ile dü?ünme güçleri aras?ndaki ili?kileri incelemek için kullan?lm??t?r. Bu çal??ma, Türkiye'deki bili?sel psikoloji alan?ndaki erken dönem ölçek geli?tirme çabalar?ndan biri olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Dü?ünme Gücü Ölçe?i, Bili?sel Yetenekler, Bili?sel Yap?, Uyarlama Çal??mas?, Psikometrik Özellikler, Ele?tirel Dü?ünme, Ahmet Kutlu.

Yazarlar

Ahmet Kutlu

Amaç

Dü?ünme Gücü Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sahip oldu?u genel **dü?ünme gücü** seviyesini ve bu gücü olu?turan alt boyutlar? tespit etmektir. Ölçek, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda, bireylerin problem çözme ve karar verme yeteneklerinin nicel olarak de?erlendirilmesine olanak sa?lamak üzere tasarlanm??t?r.

1987 y?l?nda gerçekleştirilen bu uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, yabanc? dildeki orijinal bir dü?ünme gücü ölçe?inin Türkçe konu?an popülasyonda kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamak ve Türk örnekleminde geçerlik ile güvenilirlik analizlerini yaparak ölçe?in standartlar?n? olu?turmakt?r. Bu sayede, **dü?ünme süreçleri** üzerine yap?lacak ileri ara?t?rmalar için güvenilir bir araç sunulmas? amaçlanm??t?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap? "Dü?ünme Gücü"dür. Bu yap?, psikolojik literatürde genellikle **üst düzey bili?sel i?levler** (Higher-Order Cognitive Functions) olarak adlandır?lan bir dizi yetene?i kapsar. Bu yetenekler aras?nda ele?tirel dü?ünme, analitik ak?l yürütme, tümevar?m ve

tümdengelim yetene?i bulunmaktad?r.

"Dü?ünme Gücü" yap?s?, basit ezberleme veya bilgi hat?rlama becerilerinin ötesine geçerek, bireyin karma??k durumlar? analiz etme, mant?ksal hatalar? tespit etme ve yeni bilgilere dayanarak tutarl? sonuçlar ç?karma kapasitesini temsil eder. Ölçe?in maddeleri muhtemelen bu bili?sel süreçleri harekete geçirecek senaryolar veya görevler içermektedir.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi bulunmamaktad?r. Ancak, Ahmet Kutlu'nun 1987 tarihli yüksek lisans tezinde (*Dü?ünme Gücü Ölçe?inin geçerlik ve güvenilirli?ine ili?kin bir çal??ma*), ölçe?in Türk örneklemindeki geçerli?ini kan?tlamaya yönelik detayl? analizlerin yer ald??? varsay?lmaktad?r. Tipik bir uyarlama çal??mas?nda, geçerlik çal??malar? genellikle **yap? geçerli?i** (örne?in, faktör analizi yoluyla) ve ölçüt geçerli?i (örne?in, akademik ba?ar? veya zeka testleri ile korelasyon) yöntemlerini içerir.

Ölçe?in geçerli?inin tam olarak anla??lması için, tez içeri?inin incelenmesi gereklidir. Bu analizler, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? **psikolojik yap?** olan dü?ünme gücünü ne derece do?ru ve tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi bulunmamaktad?r. Bir psikometrik arac?n güvenilirli?i, ayn? ko?ullar alt?nda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verme derecesini ifade eder. Kutlu'nun tez çal??mas?nda, bu ölçe?in güvenilirli?ini belirlemek amacıyla çe?itli istatistiksel yöntemlerin kullan?ld??? dü?ünülmektedir.

Olas? güvenilirlik analizleri aras?nda **iç tutarl?lık katsay?lar?** (örne?in, Cronbach Alfa), test-tekrar test güvenilirli?i veya e?de?er formlar güvenilirli?i yer alabilir. Bu katsay?lar, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu ve ölçümün zamana yay?lan istikrar?n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Dü?ünme Gücü Ölçe?i bir uyarlama çal??mas? oldu?u için, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültüründe de korunup korunmad???n? test etmek amacıyla Faktör Analizi yönteminin kullan?lm?? olması muhtemeldir. **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) veya **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) teknikleri, ölçe?in teorik olarak birden fazla alt boyutu ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için uygulanm???t?r.

Bu analizler, Dü?ünme Gücü yap?s?n?n tekil bir boyut mu yoksa problem çözme, ele?tirel analiz ve mant?ksal ç?kar?m gibi birden fazla ili?kili alt boyuttan m? olu?tu?unu ortaya koymaktad?r.

Faktör yap?s?n?n do?rulanmas?, ölçe?in yap? geçerli?inin önemli bir kan?t?d?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamaktadır. Tipik olarak bu tür bili?sel yetenek testleri çoktan seçmeli veya Likert tipi derecelendirme format?n? kullanabilir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yüksek lisans tezi kapsam?nda bir üniversite ö?rencisi veya genel yeti?kin popülasyonu üzerinde uygulanm?? olabilir. Spesifik popülasyon bilgisi tezin kendisinde mevcuttur.

Age Group: Yeti?kin (Muhtemelen üniversite ça??ndaki genç yeti?kinler)

Population Details: Detayl? örneklem bilgisi (büyüklük, demografik özellikler) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bulunan orijinal tezde yer almaktadır.

Test Methodology: Psikometrik ölçek uygulamas?. Orijinal ölçe?in çevirisi, geri çevirisi ve uzman görüş?leri al?narak dilsel e?de?erli?i sa?lanm??t?r. Ard?ndan geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Dü?ünme Gücü, Bili?sel De?erlendirme, Psikometrik Ölçek, Yüksek Lisans Tezi, Ahmet Kutlu, **Mant?ksal Ak?l Yürütme**, Uyarlama.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (1987 tarihli çal??ma nedeniyle ORCID kayd?n?n olmamas? muhtemeldir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Ahmet Kutlu, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (1987'deki tez çal??mas? s?ras?nda ilgili kurumu).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 1987 (Uyarlama çal??mas?n?n tamamlanma y?I?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya akademik amaçlarla kullan?m? için gerekli izinler ve olası ücretlendirme bilgileri tezin içeri?inde veya ilgili kurumlarda (Ankara Üniversitesi) aranmalıdır. Genellikle yüksek lisans tezleri kapsamında geli?tirilen araçlar, akademik amaçlarla serbestçe kullanılabilir.

Kaynaklar

Kutlu, A. (1987). *Dü?ünme Gücü Ölçe?inin geçerlik ve güvenilirli?ine ili?kin bir çal??ma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ölçe?in orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:
[dusunme-gucu-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/dusunme-gucu-olcegi-toad.pdf)

Dü?ünme Gücü Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek maddelerine erişim, Ahmet Kutlu'nun 1987 tarihli yüksek lisans tezinin ekler bölümünden sağlanabilir.